

## ELŐFIZETÉSI DÍJ.

helyben házhoz hordva:  
Egész évre . . . 8 ft.  
Fél évre . . . 4  
Negyed évre . . . 2

Hirdetéseket és nyilvántartási közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árgyűjtemény szerint számít.

Kiadó hivatal:

Nadasch, Muzsik és Partics  
könyv- és könyvnyomtatás  
a városház épületben, hová  
az előfizetések és hirdetések  
küldendők.

# ZOMBOR és VIDÉKE.

## TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI és SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

## ELŐFIZETÉSI DÍJ.

vidékre postán küldve:  
Egész évre . . . 8 ft 60 kr.  
Fél évre . . . 4  
Negyed évre . . . 2

Hirdetéseket lapunk számára a fővárosi valamint minden nagyobb külföldi hirdetői irodák elvállalnak

Szerkesztési iroda:  
Sötét-utca és a csendes-  
utca sarkán, Hofeneder-féle  
házban hová minden a lap  
szellemi részét illető köz-  
lemények küldendők.  
Börmeztelen levelek nem  
fogadunk el. Kéziratok  
nem adhatók vissza.

Megjelenik minden héten kétszer: Vasárnap és Csütörtökön.

Szerkesztővel értekezhetni: naponta délelőtt 11 órától 12-ig.

Egyes szám ára: 10 krajczár.

Minden csütörtöki számhoz egy félívre terjedő könyvalakjában nyomott „regény-csarnok” csaftolatlik melléklet gyantán.

### A megyei közgyűlés előtt.

Az ügydarabok, melyek a f. hó 20-án tartandó ez évben utolsó közgyűlésen fognak letárgyalatni, előttünk fekszenek. Jobbára chablonszeru munka. Leiratok s átiratok, miket egyszerűen tudomásul veszünk, s pártolólag hozzájárulunk. Nem mintha az egyes átiratok nem volnának méltók arra, hogy megbeszéltesenek, de már az nálunk szokássá vált, hogy szoros értelemben vett közügyekkel nem foglalkozunk. Gömör és Kishont e. megye átirata megérdemelne, hogy alaposan megbiráztatás, Kis-Küküllő átirata pedig fölülte fontos kérdést vet föl, mely napjainkban katasztróphákat is szült. Sonogy megye a vasárnapi munka szünet behozatala iránti felterjesztést írja át, s ehhez nekünk megyei viszonyok tekintetéből nem egy szavunk volna. Mégis, előre megjósoltuk, a közgyűlés mindössze is csak annyit fog megintni, hogy pártolólag hozzájárul. Igaz — az ügydarabok száma oly nagy, hogy hosszabbban foglalkozni egy-egyvel nem lehet idő tekintetéből. Ez az általános kifogás. Pedig ha jól megfontoljuk a dolgot, ha köznyíróval nem szó, latba esni az időnek nem volna szabad. Egyébként még az megjárna, hogy a testvér megyék által jól megfontolt, jól meghányt-vetett ügyeket újból meg nem bírátgadjuk. El vannak azok végezve, s bizonyára hazafiasan. Elég ha hozzájárulunk. De itt egy sokkal fontosabb kérdés merül föl önkeny! Honnan van az, hogy míg Magyarország legelső hazafias megyéje élénk részvételt tanusit a szorosabb értelemben vett közügyek iránt, s mindig nemeset célzó buzgalomának adja jelét, midon a ministeriumokhoz feliratokat intéz, — addig a nagy Bács-Bodrogh megye örökosen saját öns érdekével elfoglalva,

soha sem áll a nemes eszmék kezdeményezői között? Mi az, hogy a mi nagy Bácsországunk kulturáltsággal nem foglalkozik? Hogy itt ugyszólván a tespedés és léha tétlenség uralkodik? Megmondjuk!

Megyek ugyan gyakorlott s buzgó burokrata-kezekben van, a chablonszeru közigazgatási teendők mintegy gépi pontossággal végeztenek, de nincs a vezető egénységben tetterő, nincs bennük reformatori tehetség, nincs meg az a szellemi fölny, melylyel a haladás útján egy megvétel vezetni kell, nincs meg az az energia, melylyel új eszméknek utat törni lehetne. Innen az, hogy meg testvéremegyek folytonosan előbbre-előbbre haladnak, mi folyton hátul kulogunk, s minden hazafias törekvéshez csak pártolólag hozzájárulunk. Be kell azt vallani a független, a nem befolyásolt meggyőződésnek, hogy ily erők, ily vezetők nem hivatottak megvétel kormányzatára! Fájdalom, ezt bár minden ember belátja kimondani, vajmi kevesen merik. Hirdet éppen a független meggyőződés nyílt és férfias pedigétése az, mely e bajon segíteni tudna. Szükségünk volna vállalkozó, bátor megyei kormányzatra, mely érdemek utján s nem a protekció járszalagján haladna.

Megyeket kiválólag jellemzi a szolgáltság. Itt békét vert az önére a meggyőződés karjaira, s a tetterő szolgáljává szegődött a meghunyászkodó alamuszíságnak.

Láthatni élénk kinyomatát ennek egy megyei közgyűlésben. A nyomott, feszes hangulat, mely az egész gyűlésen előmlik, az a folytonos tapogatózás, puhatolgatás a nézetek nyilvánításában nyilván hirdeti, hogy itt nem azért gyűltek össze, mert szá-

badon gondolkodni, szabadon szólni akarnak, hanem csak azért, hogy egy törvényes hatáskör parrodját nyújtsák. Szerencsére megvétel nem szegény tehetséges, tetterős férfiakban. A visszavonultság homályában nem egy reformatori tehetség pang várva, míg a tett mezejére onnan kiszólltatik. Ez ha késik is, el nem múlik.

Reménnyel nézünk a jövő elé. Bizonyos, hogy mindegyik megvétel maga ideje? Meg fog jönni az az idő is, hogy megvétel kormányzata jobb kezébe lesz fektetve. Sőt aligha csalódunk, ha azt hisszük, hogy a közel jövőben van!

Még egy év s beáll az a forduló pont megyei életünkben, midon a megye kormányzata újból alakítatik. Odáig szervezkedni fog egy erős nézet-és akarat-egység, mely a kiküszöbölendő elemeket bizonyára ki is fogja küszöbölni. Résen leszünk! — Előre is kijelentjük, hogy bennünket semminemű morális pressió vissza nem riaszt. Meggyőződésünk nyilvánításában egyéni tekintetek korlátolai nem fognak.

Ez lesz jövő évi programunk! Odáig pedig figyelemmel fogjuk kísérni a történéseket. Előre látjuk a visszaéléseket, melyeket leleplezni kötelességünkben álland. Tudjuk, mit szonek, terveznek titokban, a szálak kezének közt vannak, s ha most célunk elérése szempontjából kevésbé leszünk is nyíltak — fentartjuk magunknak az idő elkergetéssel annál részrehajlatlanabb szigorral hirdetni az igazság szavát.

Nem párt, nem klikk kaszterdekek vezérelnék bennünket. Mi a tények higgadt és objektív bírálói leszünk. Ez hivatásunk, melyet lelkiismeretesen akarunk betölteni.

## A „ZOMBOR és VIDÉKE” TÁRCZÁJA.

### Ó semmi kétség . . .

Ó semmi kétség . . . meg vagyok csalatva.

Hazug szavadnak áldoztája lettem.

Kaczerság vitt a búnos gondolatra,

Hogy csafila csabillal lángra gyúntsz szerelmem.

Elvete céldió: im most hadd legyek

Emesztó kintúli jagodát!

Ódebb állsz jót kacagva s engemet

Elvégre is megöl a bú — a gond! . . .

És tán nem egyszer játszáll ily kegyetlen, —

Raszedve nem vagyok első — utolsó . . .

Mosoly az ajkom, csab a szép szemekben,

Mindig holdtini: ez a búszke jelszo.

Ó most az egyszer jól talált nyílaid;

Ajtarta teljesen ego szivem:

A verző sebre, ah! gyogyirt nem ad,

Meggyegyszer is kigyúllatni szerelmem . . .

Játékszer nem lehet e szív szerelme,

Mely bástyáknak ellentállt csalószavadnak.

Nem szatya országos rit fül helyébe,

Nic merőben szatromonk konzul adnak.

Egy búszke szív honolt meg nemestem,

Mely meg küzdött érzete danczát;

De mely, midon győzött az erólem,

S-ent bázommal éltet tized rád.

Szent bizalommal rúnti visszaélte, —

Egy életem dobál a kárhozába . . .

Mit sem hagyál nekem fájo reménytel,

Fájo reménytel, mely int a sírhalmora.

E rit játéknak gyászos vége lesz, —

A lét fáján hervadt levele vagyok . . .

Egyeszet lán az én már levetéles,

Leckap a velem a portán kavargó.

Ó búvos arcu lány, édes szerelmem,  
Szép gyilkosom, meg így is esdve kérék:  
A temetőben látogass meg engem,  
Egy könnyet adj a porlado szegénynek.  
És szólj le hozzá búvos — édesen,  
Mint színelő szerelmes egykoron:  
„Vaj mit művelsz ott lenn jó kedvesem?”  
„Ah, itt is rólad — rólad álmodom!”

Amaranth.

### Fővárosi levél.\*

(Rohamos események. — Mikszáth Kálmán kabátja. — Gyulai Pál bonmotja. — A becsület. — Állatvédő pisztolyok. — Leben und leben lassen. — Domahidy és a párba. — Sár az arczokon és az utcákon. — Oázis. — Jubileumok. — Krisztkindi.)

Rohamosan kergetik egymást az események és a krónikáiról alig győzi azokat följegyezni. Ma Mikszáth Kálmán kabátját lopják el a Kisfaludy-társaságban, holnap már a közlekedésügyi miniszteriumnál fődöznek fel gazbandát s holnapután ki tudja mire ébredünk, még talán a karácsony kis angyalkáját is gyanuba keverik, hogy a mi ajándékok hoz, azt valahol elszelbe.

Ma már mindener el lehetünk készülvé!

De hogy Mikszáth Kálmán kabátjára visszatérjek (a kabát ugy sem tér már vissza) Gyulai Pálnak egy jó bonmot-ját kell róla följegyezmem. A nagy bottal járó kis kritikus ugyanis egyenesen Szász Karolyt vádolta, hogy az ó révén vesztett el az a téli kabát, bizonyosan át akarja „fordítani!”

\*) Hevesi József fővárosi hírsírój újvölt kezdve, minden héten fölkeresi lapunkat egy fővárosi levelel, mely a fővárosi nevesebb társadalmi mozanatoknak leírja hűtőre. Hiszünk, hogy olvasónkunk szolgálait tesznek, mikor lapunkban állandó rovatot nyitunk a fővárosi események számára.

Különbön vigasztaló, hogy nem az egyedüli lopás ez, mit a Kisfaludy-társaságban elkövettek . . .

De hát úgy van az: egyiknek a kabátját, a másiknak a becsületét lopják el, mióta a becsületet nem tekintik egyének ruhadarabának, melyet ki is, be is lehet fordítani s mégis bunda a bunda! Akinek nem teszük, ám tessék annak a pisztoly csöve elé állani.

Az igaz, hogy a pisztolyánk is lejárt a becsület a mióta Hermann Ottó bátyánk elmondotta titkukat mely szerint nincs az a jó lövő, a ki tíz lépésről találja, velük. Valóságos állatvédő pisztolyok! Mint a hogy Nemeth Berci elkeresztelte. De ez azért nem akadályozza a lovagias érületet, hogy magának elégtételt ne szerezzen, ha kell a megyeri erdőben vagy a régi lövésnyetéren. No de sok kárt nem okoznak egymásban, levén e sisakos lovagok jelszava: „Leben und leben lassen!” Éz ennek a körülménynek fogjuk köszönölni, hogy ma-holnap a párba, ez a középkori intézmény redukáltán fog értékre s nem fog egyének tekintetini kakashódásnál, melyet egy kis érvágással le lehet csilapítani.

De azért Domahidy képviselő ur javaslata még mindig nem vált tárgyalatáná. Söt nagyon is nagy szükség van meg olyan tekintélyes bizottságra, mely erkölcsi súlylany bírjon s itéletet többnek vegyek, mint a platon felrehevöltó golyóbosok.

Ha Domahidynak sikerül azt a bizottságot megalkítani, elmondhatja magáról, hogy ilyen üdvös intézménynek vetette meg alapját. Éz akkor reméljük vége is lesz már valahára annak az örökös sarral való dobálózásnak, mit a közélet tenen szereplő egyének egymás arczának bemázolására véghez visznek . . .

# Bács-Bodrogh megye 1882. évi IV. évnegyedes közgyűlésén tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak sorrendje:

I.

- 1) Alispáni jelentés a megyei közügyek állapotáról.
- 2) Az igazoló választmány megalakítása.
- 3) A közigazgatási bizottság 6 tagjának megválasztása.
- 4) A megyei igazoló választmányának jelentése, a legtöbb adót fizetők nevezékének összeállítása tárgyában.
- 5) Ifj. gróf Ráday Gedeon m. kir. honvédelmi miniszter urnak körlevele, melyben m. kir. honvédelmi miniszterre történt kinevezését tudatja.
- 6) Gróf Szechenyi Pál, földmívelési-, ipar- s kereskedelmi m. kir. miniszternek körlevele, melyben földmívelési-, ipar- s kereskedelmi m. kir. miniszterre történt kinevezését tudatja.

7) Belügyminiszeri rendelet, a megye területén felmerült gyakori falopások megakadályozása céljából az 1879. évi 31. t. cz. 115. §-ában körülírt kivételes intézkedések életbe léptetése tárgyában.

8) M. kir. közmunka és közlekedési miniszterurnak rendelete, a közmunka napcsámoly váltásdíjának az 1883-ik évre leendő megállapítása tárgyában.

II.

Gömör és Kishont t. e. megye közönségének átirata, a pásznavel sájtó törvényellenes igazatása ellen erőly intézkedések életbe léptetése kerelőző s a m. kir. belügyer urhoz intézett feliratanak partogolása iránt.

Also-Fehermegye közönségének átirata, a községi es közbirtokossági erők rendezése es kezelésére meyenként kir. erdőtisztek alkalmaztatása iránt a földmívelési-, ipar- s kereskedelmi m. kir. miniszterurhoz intézett felterjesztésének partolása tárgyában.

Udvarhely megye közönségének átirata, az ugynevezett vadhaszasság korlatozása iránt az országgyűlés képviselőházához intézett feliratanak partolása tárgyában.

Kis-Küküllő megye közönségének átirata, a pénzügyi közekekkel az adógy kezelésénél tanusított önkényű eljárás meggátalása es az adózó polgárok jogainak megóvása tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett feliratanak partogolása tárgyában.

Somogy megye közönségének átirata, a rövid idejű elvélőrlől hozando törvény iránt a m. kir. igazságyügy-miniszterurhoz intézett felterjesztésének partolása tárgyában.

Somogy megye közönségének átirata, a vasárnapi munkaszünet behozatala iránt a vallás- es közoktatási m. kir. miniszter urhoz intézett felterjesztésének partogolása tárgyában.

Győr megye közönségének átirata a pragai „Slavia” kölesons biztosító banknak az ország területéről leendő kitiltása vegett a m. kir. belügyer urhoz intézett felterjesztésének partolása tárgyában.

Komarom megye közönségének átirata, a villos gyufák gyártásának, elarusításának es hasznalatának megutasa vegett a m. kir. belügyer urhoz intézett felterjesztésének partogolása tárgyában.

... A lovarosi tanacsot e sárral es szeméttel való uobozása mar annyira elozakodotta tette, hogy az utcaesajást is teljesen elozeszesen találja es ha egy napon botany elo nem fordul (az igaz, hogy ez ritka nap!) nagy sárat kell az utcaon laposítani ...

... Egy kis óazist kepez es solet kepez közeget, melyekkel társadalmi viszonyaink leppen-nyomon találkozik egy pár igaz erdem melletasa. Ambar maga ez a melletasa magy is gyaró kifejezésben öt alakot. Jubileum ünnepeit üszeljük meg azt, a ki szeretetünkre es becsületünkre erdemet szerzett magának, de mint minden a mit tulhajtának, úgy a jubileumok is teljesen lejárják mar magukat.

Nem is csoda! Ma mar mindenki jublá! Az ezredik gombóez elogyasztása — jubileum. Az 900-ik forint evesése — jubileum. A 200-ik zsebmetesz — jubileum. A 100-ik szivar elszívása — jubileum. Az 99-ik vers megírása — jubileum, es így tovább! A lovarosban rövid 2 hét alatt vagy tíz jubileum volt reszint megtartva, reszint jelezve. Ezek közül persze akarvánny erdemes is akadni: Feleikne jubileuma, Yul epitesz jubileuma, Friedmann kantor jubileuma, Naudi jubileuma, a keresk. akademia jubileuma stb. stb.

... Szóval egyrésztől solet, sivar társadalmi kepek, mas oluáról az absurdum tulhajtott kegyelet ...

A karácsony ünnepe bizony nem hozhatna kedvesebb krisztinkömit ennek a szegény hazának, mint azt, hogy polgárai egymást kölesonsen becsülni tudják s a neiyett, hogy egymás ellen assalodva a társadalmat assnak alá: egymás mellett igaz eikeit küzdve, egy egészséges társadalmunk veünk meg biztos alapját!

**Hevesi József,**

A magyarságot es nepevelést Sáros megyében terjesztő egyesület átirata hason irányú egyesület létesítése iránt.

Alispáni előterjesztés a megyei gazdasági választmánynak néhány taggal leendő szaporítása tárgyában.

A megyei közigazgatási bizottság jelentése több közigazgatási bizottsági tagoknak a közigazgatási bizottság f. évi szept. havában megtartott üléséről való igazolatlan elmaradása tárgyában.

Ugyanannak jelentése több közigazgatási bizottsági tagoknak a közigazgatási bizottság f. évi nov. havában megtartott üléséről való igazolatlan elmaradása tárgyában.

A megyei árvaszek előterjesztése az 1877. évi XX. t. cz. 291. §-a értelmében azon pénzintézetek kijelölése iránt, melyekben a másként nem gyümölcsözthető árvaszéknek a jövő évben elhelyezthessenek.

Schmausz Endre alispán ur előterjesztése a megyei betegápolási alap f. évi járulka fejében kivetendő összeg megállapítása tárgyában.

A tiszai koronai kerületi községek bizottságának határozata a közös vagyonnak mikénti felosztatása es a kerületi bizottságok felosztatása tárgyában.

Az alakulóban levő „Bezániai szigeti ármentesítő társulat” ideiglenes választmányi előterjesztése a társulat tervei es alapszabály tervezete tárgyában.

Piros község képviselő testületének a községi belvizek levezetése céljából készitendő muszaki tervek elkészitése tárgyában határozat.

Szabaly község határozata, a kir. kincstár tulajdonát képező 325 holdnyi földterületnek a község részére leendő megvetele tárgyában.

Bajai Ferencz új-pálánkai lakosnak a központi árvartartak alapja tartozó toke törlése iránt.

Csonoplya községének a felelős orokkal kötöt szerződése.

Gárdinovec községének határozata, a község tulajdonát képező 800 önlvi hazhelyek eladása tárgyában.

Sandor községének a pest-zimonyi vaspálya részére kisajátított községi földek kártalanítása iránt kötött kisajátítási szerződése.

Kölm Adolf es fia német-pálánkai lakosnak folyamodványa, melyben az ő-pálánkai községi bormeresi jognak berbedatása iránt megtartott árverést megszüntetni kéri.

Dautova községének a megyei árvaszek által partololag áttett kérénye az iránt, hogy a 67. évi eltavozása óta vissza nem tért es teljesen ismeretlen Blahó Györgynek a községi közgyűmtárban kezelt 507 ft 92 kinyi vagyonra a községi epítkezések ledeszere a községnek kiadások.

Bács-Bodrogh megyebeli községi es körjegyzők egyletének kérénye, a községi segejgyezők fizetésének felmérése iránt.

Dr. Stoczek Karoly torzsai magánorvos kérelem levele, orvosi oklevelenek meghirdetése vegett.

## Közgyűlési ügydarabok.

1) Bálmonostor községének kérénye, beszedhetlenné vált 353 ft 55 es tel es 1216 ft 97 es tel kroyi kozmunka váltásdíjajak leirasa hozatala iránt.

2) Ozv. Langauer Berta zombori lakosno kérénye, tanulo hának a község jegyzoi nyugdíj alapból leendő segeyese iránt.

3) Bajsa község képviselő testületének határozata, mely szerint 1882. évtől kezdve évenként jegyzoi nyugdíjajak fejében 40 ft netesere kötelezi magát.

4) Gajdobra községének hasonló határozata.

5) Ledniczy Janos Foldvar község volt jegyzójének kérénye, a jegyzoi nyugdíj alapba beteztetett 350 ft visszatulasa es az 1879. s 1880. évekre eloirt járulok leirasa hozatala iránt.

6) Zenta városának 1883. évi költségvetése, es Lengyel David es társának, valamint Magyar Bálint ötani lakosoknak fellebezése, továbbá Koroskényi Antal kérénye.

7) Többféle községi számadások es költségvetések.

## Culturbölcsészeti vázlatok.

Irta:

SCHMITT JENŐ.

(Folytatás.)

Ezen állati áitokk es regék elegsesek voltak ugyan az ember ezen legegyszerűbb culturalaplatban a természetellenyeknek egyes kepek szemelitetése. De az emberi agyveloszerkezet mindig tokeletesebb, gazdagabb kifejtésében, a mely a beiszemeletet mindig nagyobb szerűbb uniuerszabb alakban tuntette fel, — lassanként mindig kevesbe czeiszerveknek mutatkozának ezen áitakpek az uniuerszabb vonatkoztatások egységes szemelitetének közvetítésére. Mas tokeletesebb egyedi kepek által helyettesitetnek azok, a melyek sokkal gazdagabb vonatkoztatásokat képesek önmagukban szemelitetővé tenni. Ezen egyedi lény azonban, a mely az érzelmi alakulatok, tevékenységek es vonatkoztatá-

sok leggazdagabb sokaságát önmagában kifejti, az ember maga. Az uniuerszallatundat ezen határozottabb előterbe lépésével mindinkább felemelkedik az öntudat az emberhez, mindinkább emberi alakot ölt az öntudatban a mindenségről való egységes szemelitet. Az állatregé helyébe eleinte azzal vegyítve érvényesül így az osmondának ember alkakissága (anthropomorphissusa). A menyei kutya, a menyei bika helyébe lép a menyei ember, még nem az isten — a menyei hos Judra, a ki fényesen felfegyverkezve viaskodik a daemón — Vitrával, — a ki hatalmas rohammal beveszi várat, a melyekben a menyei sárkány a vizeket vagy a telheneket elrejt. A mondának ezen második alakja az első mellett a Ríg-Véda hymnusában foglaltatik. Valamint az emberi öntudat, (jóllehet, hogy már igen gazdagra kifejlett) egyszerűbb érzék vonatkoztatások szemelitetésében mozog, ugy azon korosk gyakorlati életterékveise is csak az egyedekek érdekkörének czeiszéri attekintésében leli alapját, a mint az a természetekkel való harcban az egyes törzsek társas életében létesült viszonyok berendezésében meghatározotak. Az egyedekek érzelmi-gyakorlati érdeke, a mely ezen társas viszonyokat szűli, egyuttal az egyedül belső tényező, a mely az embernek embertársaihoz való magyartatást meghatározza. Még az egyes törzsek kebelében lassanként létesülő es megerősödő családi közösség is, — a mely eleinte a soknéjűség alakját öltötte — csak physikalag erősebb férfiu néző hatalmára támaszkodik, a melyet az a no es a gyermek irányában képvisel. A házai foglyok életének megkíméléséből — eleinte embereves volt szokas — mint enyhébb alak eredt a rábszolgassz viszonya, a mely hasonlóképen csak hatalom es érdekek által létesített természetes viszonyoknak vétegett. Hasonló áll a törzsek vezéreirek való viszonyáról. Sem a családi élet első alkotásai, sem a társas viszonyok első alakjai nem voltak környezve az autoritás fenségének nyibusával. A mindig gazdagabbban kifejlo belső szemelitet lépést tartott a mindig gazdagabbban kifejlo társadalmi viszonyok szervezete. De egyszerű érzelmi természetünk mint a világnézet öntudatos alakjai maradtak a régi vadász-, halász- es pásztor-népek gyakorlati eszelekves indokai azon korosakban, a midon még az anthropomorph természetmonda minden religio es minden tudomány helyében fenállott. De ezen varázshiten, a mely az egyedi képeket a phantasia nyibusával környezte, már látjuk a „tekin-tély” első esírát, a papi es királyi fenség első alapjait. Ezen eszériy semmi-nékek látszó magvaknak az istenek óriási phantomjai, az isteni tekintélyvel környezett állami es egyházi tekintélyvé ki kell alakulniok; — ezen egyszerű, megvetett, profán, naiv érzelmi babona alapjából oly hatalomnak kell létesülnie, a mely a belső szemelitet uniuerszumát uralja, a mely előtt majd milliók a porba ledőlnek. (Folyt. köv.)

## A zombori gimnázium jövője.

A vallás- es közoktatásügyi miniszterum 1883. évi költségvetésének indokolásában utolsó helyen a zombori allamgimnáziumról is említes tesz. Mindössze 1500 frtról van szó, mely az új épület elő-munkálatának költségeire fog igénybe vétetni. Az indokolás hű tükrét adja az épület jelenlegi állapotának, s azért szőszterit itt közöljük:

A zombori állami gimnázium 1872-ben négy osztálylval alapitvatván; 1876—7. tanévre teljes intézet lett.

A jelenlegi állami gimnáziumi minőségben való fenállasa előtt kis községi gimnázium volt. A tanuló ifjuság nagy része, néhány gyermeket kivéve, kiknek a magyar volt anyanyelvük, nem tudott magyarul. Most a viszony megforditva áll: igen kevés kivétellel mind beszél es ír magyarul.

Egy másik eredmény ezen tanintézetnek az, hogy kebeleből immár három izben az érettségi vizsgalotok sikere folytán józelmű s készségű ifjak bocsáttattak a hazai felsőbb iskolákra. Feladatát ezen intézet egészen még nem oldhatta meg; ennek fooka pedig az, hogy nincs illo, a követelményeknek még a leparányibb tekintetben is megfelelo épülete, helyisége.

Már 1879-ben az országgyűlés elé terjesztett a közoktatás állapotáról szóló VII. jelentésében alkalman volt e tanintézet helyiségének rossz voltát jelezni. Eltekintve attól, hogy két tanterem az intézet átlételeben fekvő külön épületben van elhelyezve, hiányzik a rajzterem, könyvtári, szertári helyiség. A szóbak kiesinyek olyannyira, hogy némelyekben a tanuló ifjuság szaporodván folyton annak száma összeszofulva van. Az ablakok kicsinyek, egymástól távoliallok; a világitás ez okból

## A boszuálló Jehova.

(Elbeszélé.)

Ira: Bányai Géza.  
(Folytatás.)

De hát mikor olyan sok kell a megbecsültáshoz, még több a feledéshez; hát még ahhoz, hogy az imádott bálványaid ismét ama piedestálón álljon, hova őt a bálványindó helyezte — lelkeben. No és aztán a sárba esett lilionom, akárhogy becsóják is, meglátszik a sár helye és a gyümölcs, ha hamvát veszít, nem oly kedves többé. — Jáj, csak az ő testamentumai Jehova eszméi, a ki nem tud könyörölni, a ki előtt nincs irgalom: szemet szemért, fogat fogért.

Volegény! mért hogy arra nem hallgattál, a ki így szól a Megváltó ajkáról: „kedvesebb előttem egy igazán megtért, hogy sem kilencvenkilenc, a ki sola sem vétkezett.”

Mikor aztán Karathayék haza kerültek: Paula ismét a vidám, eseevő lányka volt; nyoma sem látszott a kínos lelki harcoknak, sőt anyjával együtt még ő is szíjja enyelgő pajzansággal volégenyét, a mért egy napra olyan hosszúz utat tett meg, csak azért, hogy meglepje menyasszonyát.

— Nem is adom neked a lányomat, ha ilyen könynyelmien pazarolsz. — Hát Paulám, most már csakugyan elhatároztam a menettét; el kellett határoznom, úgy megjelteszt az orvos; épen most mondta, hogy ha nem megyek el a torjai barlanghoz, hát még meg is vakulhatok. Jáj édes istenem, hogy én ne láthassam az én kis lányom lakodalmas táncát! De bizony megynék. Eredj is Paulám pakkolni, hogy holnap indulhassunk. Fiam uramat pedig pakkoljuk vissza Pestre. Ó nyugatra, mi keletre. De még ilyet. Egy nap kedvéért ilyen utat megenni. Te préda!

Zádoki, a mint Paula kilépett az ajtón, azt hallá a lány ajkairól:

— Tehát az Isten is így akarja. Vajon mit? Es hogyan?

Hanem azért a szegény lány egészen a bucsuperzig hitt és remél. Úgy el-elkereste volégenyét szemében a teljes megbocsátás irgalmaso sugarát, vagy a teljesen megsemmisítő villámot; a gyűlölet villamját; de nem volt azokban egyik sem. „Visszafogladnak”, ezt olvassa ki azokból, „Visszafogladnak”, ezt érzi ki a csokból s a búcsúesekből, az utólsóból.

De hát mikor a megbántott szerelmeseik is oly irgalomnélküliek, mint maga a Jehova.

— Menjünk hát anyám!

Te is mehetsz már volégenyé vissza; a mit megakartál tudni, megtudtad; tudod már, hogy mennyasszonyod kihez írta ama levelet, hanem aztán a megterés tisztá, igaz gyöngyeiből azt is megtudhattad, hogy az a lány egészen téged szeret; no aztán te ezt megtudván, „visszafogladtad” nagy kegyelmesen azt, a ki térdén állva búcsúánatot kérte. Elégedjek meg ennyivel is az, a ki tehez már hűten is tudott lenni. Csak eréd. A kazán futó már, halod, már fűtүүл is a gép; mennyasszonyod a perronon, szeméből még most is eseng egy kéro tekintet feléd s ez téged úgy haborgat, tán boszant is; de te ne félj; im a szél lecsappja a fűstöt s a kéro tekintet eltakarja szemed elől; a gép pedig megrázza otromba testet, vad futásnak ered. S te még vissza sem tekintesz. Vigyazz, vigyazz, az a boszuálló Jehova téged is utol ne érjen.

Oh, de ne bántsuok szegény Zádokit gyarló emberi itélettel, hisz e percetől iróztatok az ő lelki kínja, edes miennék valódi értéket csak akkor ismerjük meg igazán, mikor már elvesztjük, mikor nincs velünk, Zádoki is, felületen szeregett volna kiugrani a coupéból, hisz visszaharjon elhagyott menyasszonyához s előtte térdre omlva, ő, a megbántott, búcsánatot kérje a megbántónak.

No de majd helyrehozhat meg mindent egy szép level.

Rohanj hát csak előre zakatoló gép!

VII.

A torjai kenbarlang.

Ez egy székefyöldi sziklorásnak kenteheho szája, 3580 lábny magasságban. A szaj fölött még egy kisebb üreg, mintha az az orsának beüzott orra volna s a fejen egy kup alakú süveg, borcsa s mogyorókok-rokkal, mintha az az orsának virágos kalpa volna.

Es ez az orias valósággal el, mutatja az, hogy lélekzik, s el es lélekzik azért, mert gyűlöli az „embert”, ez egymast nuro fert — s megoli lehetelével; körfütole az apró irkereszettek minden évben szaporítja. S az orias tudja, hogy mikor kell erősebben, mikor gyöngöbben lelekezni: ha az idő komor, esőreható, gyöngöben lelel; gondolja magában: ember most algha látogat ide fel; de ha kiderül s vendégekre számít, akkor szajpadlást egészen megtölti gyűlösi kenéggel s egész erővel fuja azt az embert. Ez ember pedig kéjes zsidóbaszi: erez eleinte egész testében, de mikor már azt kezdőden érezni, hogy jaj be édes az élet: abban a pillanatban már megszűnt érezni.

**Az Arany János szobra javára** f. hó 15-én rendezett hangverseny s műkedvelői előadás elmaradt egyszerűen azon okból, mert a gázgép megromlott s a rendezőség nem találta módot arra, hogy a színház mindezek dacára is ki legyen világítva. Nem fogadhatjuk azt el indok gyánút. Foleg azért nem, mert számos vidéki látogatója lett volna ez ünnepélynek, akik e napra városunkba jöttek. Gondoskodni kellett volna petroleumvilágításról. Nagyon nevétségesnek tetszik az, hogy mannap világítás hiányában színelőadás ne tartathassék. Ilyesmi bizonyára még az ősidők krónikáiban is alig fordul elő. Hogy már most mikor tartatik meg a hangverseny s mily sikerrel: az kérdéset!

**Titelből értesítenek**, hogy Rudolfsgnád községnél a töltés egy helyen átszakadt s helyreállításra a legnagyobb erőfeszítés dacára sem renthető.

**Bélyegmentes tekléknyvi kivonatok.** Az igazságügyminiszter elrendelte, hogy a hivatalos használatra bekért tekléknyvi kivonatok bélyegmentesek lehetnek.

**Vasár.** A földm-, ipar- és keresk. miniszter megengedte, hogy Bács-Bodrogh megye Kis-Hegyes községében ezúttal minden kedden hetivásár tartassék.

**A szabadkai ügyvédi kamara** lajstromból Koronay István b.almási ügyvéd elhalálozása miatt kiforgott.

**Színház.** E rendes rovatunkban ezúttal nem az előadásokról — melyek három napon át nem tartattak, hanem csak arról emlékeztetünk meg, hogy a „Milliót egy szalmakalapert” című vígjáték harmadik felvonása közepén (f. hó 13-án, szerdán) a gázlámpák kialudtak s így az előadás felben szakadt. Masnapra hirdetve volt ugyan a „Veres sapka”, de az esti órákban arról értesültünk, hogy a gázgépzet olyan hibában szenved, mely miatt a lámpák nem lehet meggyújtani. F. hó 15-én, pénteken ugyancsak e körülmény folytán maradt el az Arany János szobra javára rendezett hangverseny s műkedvelői előadás. Szombaton, f. hó 16-án a „Hamelni patkányfogó” került színpa. Eről lapunk legközelebbi számban emlékeztetünk meg. Mi az oka annak, hogy a gápet három napig nem tudták megigazítani, e felől különféle versikó kerügnék. Bármint legyen is a dolog, nagyon csodálatos, hogy így történt. Tapasztaltuk, hogy a világítás, vagy jobban mondva a gép helyreállítása körül egyedül Barthal József ur buzgózkodott, szakertelen hiányában sikertelenül. De az incidens melian szűlte meg azt a kérdést, hogy vajon van-e a reszvenytársaság igazgatosának ilyen elöre nem látható eseteire s általában a szingagazató s a reszvenytársaság kölcsönös erntkezéseinek lehetové tetelre nevez egy a körülményeknek megfelelő megbízottja? Mert vegre is szép dolog az Barthal úrnól, hogy o ügybuzgalomban bátán nem ismer, s mindent az elötterben látható, szép dolog tole, hogy minden bajon akar segíteni, ha mindjárt nem is tud, de bizonyára ez csak önkényes áldozat, melyet talán köszönettel fogadhatunk, de mely esetleg nem elegendi ki a közönséget. Legyen a reszvenytársaságunk egy teljhatalmu megbízottja, s majd tudja ezt a közönség s a szingagatoság, s elöre nem látható esetekben majd intézkedik a saját telességre. Mert a gép-kalamitás egyrészt o a szingagatoságunk okozott kárt, másrészt a közönségre is kellemetlen volt; s ki a teletos? A reszvenytársaság? Hiszen annak nem volt megbízottja, a ki a bajon toltan segített volna. Barthal ur ügybuzgósága pedig bármily discretremelő, de nem tevesztetho össze a szakertelnet igényo tevesenyességgel. Ily állapotnak toltosur nem szabad beállniok, azt mindenki be fogja látni. E felszólásunk tehát nem is értelmezendo ugy, mintha a megtörtent lmbaert barkit is okolni akartunk, — egyszerűen csak azt óhatjuk s ez jogos kívánsága a közönségek, hogy ily elöre nem látható esetekre legyen a reszvenytársaságunk megbízottja, a kit esetleg a mulasztásokért, sőt ügyetlenkedésekért teilloségre illesseu vonni.

**Uj találmány.** Egy pásznyi születési Fodor nevű fiatal ember, egy a vasúti teclimkaba vago találmánnyal reptett fel. — Ezen találmány egy contró-aparatusból áll, mely egy kerék segítségével, a legelsődtőlabb pontossággal megjelöli a vonal meuetének időtartamát, mozdulatát es gyorsaságát, ora es másodpercenként; továbbá megjelöli precis a vasút megállapodásának idejét. Ezen aparatussal a Moszkva-Szt.-Petersvári vonalon most kísérletek telettek, es a feltaláló Oroszországban szabaddalmat is nyert. Fodor ezen találmányával a magyar vasúti vonalokon is kísérleteket fog tenni, es ezíránt a közlekedési miniszteriummal már lépéseket tett.

## Irodalom.

**Frick könyvjegyzéke.** — A cs. kir. udvari könyvtáros Frick Vilmos (Boos, Graven 27) ep most kiadott szét két könyvjegyzéket, melyek a könyvtárunk gyűjteményét nagy részben megemérl. A „gyűjtésed jegyzék”-ben találjuk a gondi es szorgalommal összehasonlított nem kevesebb, mint 80 újevő művet, aljól bizonyítottan avva annak, hogy a zeges már évek óta azot idegen nyelvűen specializáltatás kollektívessé es energiával folytatja. A masodik katalogus („Generál-katalogus” nevezett) egyedül összehasonlított nyitja a forgalmában levo minden tudománybeli, nemet, angol, francia, olasz, spanyol műveket. A mintegy 20000 könyvmentesen ezen katalogus mellett „kalauz a világrövidomban.” Ámúttel jegyzéket a zegé ingyen es bérmenten kiad szét.

igen rossz; még verőfényes napon is bajos az irás, olvasás a hatuló padokban. A szobák nyitott folyosókra szolgálának, a hová-eso, hó becsap. Az épület minden szobájának padozata korhadt es így tisztán nem tartható. Az épület tetözete rozkadat; némely gerenda oly korhadt, hogy beszakadástól lehet tartani.

Azokban nem csak czélszerűtlen es épület, hanem elégtelen is.

Ez állapotot segíteni kellendően es a helyszínen ezen fogalmazium jelen elhelyezésének minden fogalmat fölfalmáló, továbbra nem túrtó állapotáról, melyen kisebb tatarozások stb. által segíteni nem lehetett es most sem lehet, személyesen meggyözöndev, egy új gimnáziumi épület tervét es költségvetését készítettem el.

Ezen épület tervrajzait átvizsgáltattam es meggyözöndtem arról, hogy az egész telek czélszerűen van felhasználva, a tanhelyiségek a tanügyi s műszaki követelményeknek szemmel tartása mellett helyesen s könnyen hozzáférhetően vannak tervezve, hogy az egyszerű külső disz az épület jellegének teljesen megfelel s végre, hogy szilárdsági s szerkezeti szempontból a tervezet ellen kifogás nem feltho.

Az előmlunkalatók létesítésére előirányoztatott 1500 forint.

Idég a miniszteri indokolás, melyből világos, hogy a zombori új gimnázium felépítése a közel jövőben van. Csak azt sajnáljuk, hogy az mégis 1884-ben s nem most 1883-ban fog keresztülvitni. Ily körülmények között, mint azt a miniszter ur okádolja, a késedelem nagyon is hátrányos.

## M e g h i v ő.

A bacs-bodrogh megyei gazd. egyesület f. év december hó 20-án Zomborban (a megyefülés napján) d. t. 4 órákor a megyeház nagytermében rendes közgyűlést tart, melyre az egyesület alapító es rendes tagjai van szereném tszeteitell megívni. — Zombor, 1882. évi december 12.

Szemző Gyula,  
egyesület alelnök.

## T Á R G Y A K:

1. Elnöki jelentés.
2. Pénzüri jelentés.
3. A földmivelés-, ipar- es kereskedelemügyi m. kir. miniszterem leirata a megyében 1883-ban felállítandó fedeztetési állomások tárgyában.
4. Ugyanannak leirata tákarmánymagvak kiosztása tárgyában.
5. Gr. Keglevich István felhívása egy országos borászati szövetkezet létesítése tárgyában.
6. Az igazgató választmány által kitűzött eloterjesztések:

a) szántás- es ekveverseny rendezése 1883-ban B.-Almásón es Kulán;

b) gazdasági termény- es méhészeti kiállítás rendezése 1883-ban Szabadkan.

7. Indítványok.

## H I R E K.

**Greguss Agost** nagyírú aesthetikusnak, a tud. egyetem szeptanművészet tanára meghalt. — A magyar rodalom nagy alakjának halála fovarosunkban mely megdobbenést kellett.

**Szemelyi hír.** Petrovits Bazilian püspök Újvidékre es heten városunkba iuzott es a „Vadászkürt”-be vett lakást.

**Ö Felseje** a djakovai székes kaptalammal Radics Gaspar ugyanezen kaptalambeli olvasó kanonokot es Szt. Domentri címzett szeremi apátot, nagyprepostát es rosni címzetes püspököt nevezte ki.

**Az alföldi vasút** 100-ik számu orhánál Szegead alatt, Bakos István agyonölte magát.

**Hajnal János** bírnok-ersek az egyházi zene emelésére evenkent 309 hitnyi díjat tűzött ki. Az idén hat pályazo közüi Farkas Ödön a kolozsvári zenede igazgatója nyerte el a díjat. Farkas egy egész műset s egy requiem reszletet küldött be a pályazatra.

**Egy marer nevű** fiatal ember, Weindiger testvérekéi mint segéd alkalmazva levén, onnan topas mint el-távolították; s ez idő óta határozottan kereseti mindentel, Eszéken, Baján s még több helyen jögnakoztat, nem talál senki, nem csodálozzuk toltot, hiszen manapsok becsületes ember is ang-ang óráinak kenyerét) vissza jött Zomborba, ite tolt napot át tartozoztatva, hasznátul nevezé mintha volna, kétségbeesésesen a csavó-dalmáról a csalótmánú ugrott. A víz a szelvényeket el-revetette es sikerült neki egy huzszapozna fogozni. Mar-tasára egy közömbös levo koronájus óra szellett es sikerült neki a szerencsétlen megmennti. (U.)

Némelyeket azonban gyógyít is az óriás, meggyógyítja a fájós szemet, néha felig világtalanoknak is visszaadja a szemök világát.

Nó és aztán meggyógyítja a fájós szívet is.

Hátba mégsem olyan kegyetlen ez a sziklaóriás, melynek egyetlen európai testvére Nápolyban van a Terra Lavoranal. (Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

MÜLLERGYULA.

Kiadók és laptulajdonosok:

Nadasch, Muzsik és Partlics.

## HIRDETÉSEK.

### Hölgyek figyelmébe!

Miután még csak rövid ideig szándékoztam Zomborban tartózkodni, bátor vagyok a n. é. hölgyközönséget tisztelttel tudósítani, hogy ez idő alatt alkalom kínálkozik

## nőruha-szabászati tanfolyamomban

részvenni, s minden e szakmába vágó ismereteket megszerezni annyival is inkább, mivel hat havi tittelem alatt a legelőkelőbb családoknál elfoglalva lévén, a tömeges megbízásoknak — a noruha-szabászatban oktatóst adni — csak részben tehettem eleget. Mindazoknak, kik eddig is becses bizalmukkal megtisztelték eleve is köszönetem nyilvánítva maradtam Zomborban, 1882. december havában.

**BARSIS J.**

3-2 a szabászat tanára, a „Mode-Journal” munkatársa és a divat-akadémia (Mode-Akademie) rendes tagja.

Lakásom: Iskola-utca, Stebler-féle házban.



Alkalmos

## karácsonyi és ujévi ajándékok

**KELLNER MARTON**

látszerész, Zomborban, fútcza Falcione-féle ház, Falcione Gusztáv ur üzlete mellett.



Nagy választéku újonnan érkezett, minden kigondolható szerkezetben

**hadi-látsőveit**

használhatók: színházban, mezőn és tengeren, továbbá

## színházi látsővek

(Operngucker)

görcsövek, lupe-k, nagyító tukrok, schwajczi rajzszerek, kipróbált Aneroid legmerek (Barometer) ugyszinten szoba-ablaki-, furóci- és foyadek-hevmerek s egyáltalában nagy választék e szakmába vágó tárgyakkban, u. m.: szemüvegek, orrszipetök, lorgnettek hegyi-, jegecz- és crom-üvegéből tustolt, szürke üvegek, focussal, beteg és tenykaprazo szemek számára.

Egyszeresmind tudatom a n. é. közönséggel, hogy egy szemmerővel (Optometer) rendelkezem, mely műszerrel azon kevesek helyzetben vagyok minden vevőm szemének latkepességet pontosan meghatározni, e szűrt telen mincun vevő szemének latkepességehez mert üveget kap.

Kiváló tisztelettel **Kellner Marton** látszerész

8-7 Mindenféle javításokat, melyek szakmába vágnak, elfogadok.

## HIRDETMÉNY.

Alulírott bátor vagyok a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint a rozslidjárás következtében üzletemben többrendbeli árucikkék nagyobb mennyiségben, u. m.:

téli Merino és Finisch alsó ingek és nadrágok, — téli harisnyák.

Oxford-ingek 1.50, 1.60, 1.80 és 2.— forint.

Téli finom bélelt kesztyűk, nagy választékban selyem-esernyők, finom szövet-esernyők felhalmozódtak.

Elhatároztam magam ezen árucikkeket saját bevásárlási áron eladni, és kérem a n. é. közönséget ezekről személyesen meggyőződni. — Egyszeresmind bátor vagyok üzletben kapható más cikkeket, u. m.:

## kalapok, sapkák,

férfi, gyermek és nők számára.

Kézi és uti börröndök, fehér chifon és tarka kreton ingek, férfi nyakkendők. Pénz-, dohány- és szivartárczák nagy választékban. Valódi fekete borostyán-szipkák. Séta-pálczák. Férfi selyem-kendők. — Egyszeresmind bátor vagyok a n. é. közönséget

karácsonyi és ujévi ajándékaimra figyelmeztetni, minthogy azokkal is igen szép választékban szolgállok.

4-2

Mély tisztelettel

**Müller Nándor.**

## Karácsonyi és ujévi ajándékok.

## GRANICHSTÄDTEN TESTVÉREK

3-1

Budapestről, Kristóftér 2. szám,

ajánlják dűsan felszerelt

## RAKTÁRUKAT

mindennemű arany, ezüst, ékszer és zsebórákban.

3. SZ. Az áruhelyiség: „Vadászkürt” szálloda 3. SZ.



karácsonyi és ujévi ajándékok.

karácsonyi és ujévi ajándékok.

## Karácsonyi és ujévi ajándékok.

### Asztali borok

Daróczi, Magyaradi, Diószegi, Neszemlyei, Budai, Szegszardi, Villányi stb.

### Pecsenye borok

Riesling, Bakator, Somló, Szomorodúni, Egri, Visontai, Menedi, Kadarka stb.

### Aszú borok

Tokaji, Ruszti, Menedi, Egri, Muscat, Luncsi stb. stb.

### Bordeauxi borok

Medoc, St-Julien, Margaux, Cat. Larose, Cat. Laite, Cat. Yquem stb. stb.

### Spanyol borok

Sherry, Malaga, Madeira, Xeres, Port, Marsala, Refosco de Pirano, Lacrimae Christi stb. stb.

### Francia pezsgők

Veuve Chiquot, L. Roederer, Heidsieck, Jules Mumm, Pommery & Greno, G. Gibert stb.

### Különlegességek

Grof Karácsonyi Guido, Graf Karolyi Gyula, Báro Kemény Istváné, Albrecht főherczeg, Gonczy Pál Az erd. pincez-egyet és más jeles termelők pinceiből.

### Külföldi likörök

Benedictin, Chartreuse, Fockink-féle likoros, Cherry, Brandy es Cordial, Aliasch, Maraschino, Creme de Cacao et Vanille, Anisette, Curacao, Cafe stb.

### Magyar pezsgők

Chateau Petho, Kincsem, Gladiator, Nemzeti, Carte blanche, Cremant Rose stb. stb.

### Tea, Rum, Cognac, Tea sütemeny, Szeremi szilvaszesz

stb. stb. kaphatok, vaoidisagerti kezesseg mellett

## DETSINYI és RONAI borkereskedőknél

3-3

Budapesten, Dorottya-utca 14. sz.

Videki megrendesek gyorsan es pontosan eszkozzoltetnek.

Reszletes arjegyzekkel kivamatra bermentve szolgaltunk.